

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
Egész évre . . . 16 kor. — fill.
Negyedévre . . . 4 „ — „

Helyben házhoz hozva:
Egész évre . . . 20 kor. — fill.
Negyedévre . . . 5 „ — „

Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . . 24 kor. — fill.
Negyedévre . . . 6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, február 21.

A kitelepített börze.

(K. Ö.) A börze, ha nincs hátvédje, nem tud sikeresen operálni.

Ez vonatkozik úgy az érték, mint a gabonatőzsdére.

A hátvéd a nagyközönség. Nagyobb-részt azok az elemek, melyek úgy értelmiségiek, mint anyagi erejüknél fogva nem oda valók.

A pénzgazdálkodás meghonosította azt az erkölcsi felfogást, hogy a pénznek nincs szaga. Üzlet azonban csak akkor van, ha az áruért pénzt adnak. Ki adja azt a pénzt, tehát ki veszi meg a papirokat, következésképp ki játszik a börzén, azzal a spekuláció nem törődik, mert hát pecuria non olet. Csak legyen aki a papirokat átveszi, csak legyen akit az árfolyamesés révén meg lehessen nyírni.

Mindezeket abból az alkalomból mondjuk el, hogy egy csomó hódmezővásárhelyi gazda ügye fekszik a budapesti tőzsdebiróságnál elintézés végett. Ezeket a gazdákat bizonyos körlevelek alapján perlik, ép úgy mint *Bavanistyén* történt.

Az esetet röviden már megemlítettük, hogy bővebben kommentáljuk, annak oka az, mivel a nagytőke szolgálatában álló lapok újból az elővételi üzletek törvényessége mellett törnek lándzsát, másrészt seholy semmiféle törvényes intézkedést nem látunk az elővételi üzletek szabályozása ügyében, amit a bavanistyei bűnpörből kifolyólag kilátásba helyeztek.

Nyakig benne vagyunk a plutokracia dédelgetésében és azért még nagyon, de nagyon soká kell küzdenünk, míg a nemzet millióinak érdekei is kellő méltánylásban részesülnek.

Előrebocsátva tehát, hogy a tőzsdebiróság intézményét semmiképp sem tartjuk beleilleszhetőnek a modern jogszolgáltatás keretébe, melyből kifolyólag egy külön érdeképviseleti bírósági intézmény meg nem állhat, a budapesti tőzsdebiróságnak emlékébe akarjuk hozni, hogy nem régebben elvileg kimondotta, hogy nem itéli meg azokat a követeléseket, melyekben nyilvánvalóvá van téve az alperes egyénisége és foglalkozása által, hogy a börzejátékra úgy csábították. Csakhogy tudjuk, hogy nagy a különbség elmélet és gyakorlat között.

Es kérdés, hogy a budapesti tőzsdebiróság fog-e annyi szociál-politikai érzéket tanusítani, hogy a hódmezővásárhelyi gazdákat megvédje a törvénytelen spekuláció ellen. Ha a tőzsdebiróság eddigi gyakorlatát vesszük figyelembe, alig kell attól félnünk, hogy az ügynököknek és a spekuláns-czégeknek hajuk szála is meggömbülne.

Mert akkor mi lesz a gabona-tőzsde u. n. hátvédjével. A tőzsdebiróság csak nem fogja a határidőüzlet folytatásának lehetősége alatt a fát fűrészelni. A határidőüzletekhez, még jobban mondva a differenciális játék folytathatásához okvetlenül szükségesek az elővételi üzletek, még pedig abban a formában, amint azt a gabona-ügynökök most üzik.

Ebből azonban kettő következik. Az

egyik az a körülmény, hogy az elővételi üzleteknél a megszorult gazda pénzkölcsön üzletet gondolt csinálni és a végén az sül ki, hogy tulajdonképpen tőzsdei üzletet kötött, mely fölött a tőzsdebiróság ítélkezik. Kisül, hogy börzejátékosá lett! És a plutokracia szócsövei nagy gaudiummal világgá kürtölik, hogy a börzejáték már annyira átment a közfelfogásba, hogy már a parasztnép is részt követel magának annak áldásaiból.

Ime a börze közerkölcsi és anyagi romboló hatása.

A másik körülmény, mely az elővételi üzletekből folyik, az, hogy vegyük el differenciális üzlettől az elővételi üzletet és akkor mi marad belőle. Semmi. Üres burok tartalom nélkül. Mert bizonyos, hogy a differenciális határidő üzletet folytató spekuláns csak azért csinál elővételi üzleteket, hogy a differenciális üzletből eredő összes veszteségeket azokra hárítsa, kikkel elővételi üzleteket kötött, a hasznot azonban ő maga rakja zsebre.

Ime a spekulációnak befolyása a legszükségesebb termény, a kenyérmagvak elértéktelenítésére. A mi új bizonyíték arra, hogy a differenciális játék gabonaművekben közgazdasági szempontból feltétlenül káros.

A vidékre kitelepített börzének tehát csak addig van jogosultsága, míg a vevő és eladó nagyközönséget, mely nélkül nem exisztálhat, magával egyenrangú tényezőnek tartja, nem pedig oly objektumnak, melyet szabadon kifoszthat.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Vadászméreg.

(Rajz.)

M. Kolloden után: Idem.

— Nos, mi újságot hozott Reditz.

— A vén őzbakk kijött a tilalom alá vetett tölgyesből a talló-répára.

— Esdve kérem, csináljon valamit, nehogy a dolog a mama fülebe jusson.

Aurélia nagysám, a ház fiatal kisasszonya, még egy jókora darab aranypénzt is nyomott argumentumnak a vén vadász markába, ki már 25 esztendőnél régebben szolgálta hűséggel és becsülettel a bárói családot. A családfő már nem élt, az özvegy azonban pótolta a férfi kéz hiányát s egyetlen leánygyermeké is buzgón neki feküdt annak a munkának, melylyel a birtok kezelése járt, ama birtoké, mely egykor ugyis ő rá fog szállani és a sajátja lesz. Az okos leány minden a gazdaságba vágó dologról tudott, mindenről értesülve volt. De még is legszívesebben szeretett tisztjei és béresei közül menekülni s a szép lombos erdőben kószálgatni. Minden fában egy-egy barátot látott ideális lelke, a vadállományt pedig jobban ismerte az egész személyzetnél. Az öreg bárónő azonban rossz szemmel nézte ezt a kedvtelést. Sehogy sem volt inyére a dolog. Mint szenvedélyes vadász nő még azt a gyűszűnyi puska port

is irigyelte leányától, a mit ez hébe-korba a fegyverkakasába önt, főleg ha valami vén őzbaknak, vagy a vadászterületre tévedt ritka szarvas példánynak szólt a vadász salvé, a fegyver villanása. Indokolt volt ennél fogva az öreg vadász abbéli aggodalma, melylyel fiatal urnőjének a vén őzbakk felbukkanásáról hírt adott volt.

Aurélia kisasszony, ki az amazoni hajlamokat és a vadász szenvedélyt saját édes anyjától örökölte, többször volt már erdei sétái közben amaz irigylésre méltó helyzetben, hogy az erdő büszke lovagját a tilosban megleshette, a mint az a sarjut harapdálta, vagy szarvait a fiatal tölgyesmeték sudarához dörzsölve fenyegette, mintha párbajt készülné vívni életre-halálra versenytársával. A lány ilyenkor dacosan dobbantott a lábával a méregtől, mely galambszívét előntötte és a pokolba kívánt, annak is legmélyebb fenekére minden tiltó rendeletet, mely arra kényszerítette, hogy teljesen fegyver nélkül járjon-keljen az erdőben, a birtokon, ha mint annak urnője szemlét tartott a gazdaságban. De a lány mindezek dacára is égett a vágtyól és nem hagyott fel azzal a tervvel, hogy a vén aggancsost lövésre kapja és leterítse.

A hű szolga sugárzó arczzal csuszattatva zsebébe a fényes aranyat és egyéb felvilágosítások és utbaigazításokkal is szolgált még szeretett urnőjének Aurélia nagysámnak, még csak azt kellett a maga fejtől kisűtni, hogy mint

szabaduljon el a háztól alkonyatkor a nélkül, hogy ezzel feltűnést keltene. Ha fegyveresen váгна neki az utnak, úgy ezzel bizalmatlanságot ébresztene anyjában s a tisztes matronától kitennék az is, hogy lányának utána lessen. Ez pedig kényelmetlen helyzetet idézhetne elő közöttük. A fiatalt amazonnak olyan érzések támadtak a szívében, mint a vadorzónak. E pillanatban kész lett volna a ritka vadért kockára tenni mindent: életét, szabadságát, szerelmét; nem is szólva arról a kegyvesztésről, mely a szigorú, argusszemű mama részéről fenyegette.

Aurélia nem habozott, merészen átlépte a Rubicont. Kihozta a fegyvert a szobából és átadta azt a vadásznak, meghagyván neki, hogy szürkület beálltával várakozzék rá a talló-répánál. Ebben a pillanatban lépett ki a verandára a bárónő. Szerencsére mitsem hallott a titkos szóváltásból, mert a kezeibe tartott levél minden figyelmét igénybe vette. A fegyver azonban mégsem kerülte el figyelmeét. Ösztönszerű bizalmatlansággal megérezte, hogy itt történt valami, hogy ennek a fegyvernek van valami célja a vadász kezében s megkérdezte azt, hogy mit akar a puskával.

De Reditz atyus sem esett ám a feje lágyára, mikor a napvilágot először megpillantotta. Nem olyan ember volt, a ki az első szóra kikotyantsa a titkot, a mit valaki rábizott. »Kitesztitani!« felelte röviden és hideg vérrrel, urnője kérdésére. A bárónőt kielégítette

A királyi adományozásból egyházi javadalmat

élvező római és görög katolikus főpapok elhalálása után a javadalmi törzsvagyon elkülönítése, valamint a hagyatékok rendezése felett véghatározási joggal felruházott és az 1881: LIX. t.-cz. 109. §-a alapján az 1883. évi április hó 10-én 13.249./IM. szám alatt kibocsátott szabályrendelet értelmében a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter elnöklete alatt működő vegyes bizottság tagjaivá az 1900. évre

az igazságügyi miniszter a vezetése alatt álló miniszterium részéről *Gyulányi* Lajos miniszteri tanácsost,

a kir. Curia részéről pedig *Süteő* Rudolf és *Németh* Lajos kir. curiai bírákat,

a pénzügyi m. kir. miniszter a vezetése alatt álló miniszterium részéről *Bakonyi* Géza osztálytanácsost,

a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter pedig *Tost* Gyula miniszteri tanácsos közalapítványi kir. ügyigazgatót nevezte ki.

Eszterházy Miklós herceg az autonómiai kongresszus tagja.

Eszterházy Pál herceg elhunytával, aki egyike volt az autonómia kongresszuson a világi kegyurak képviselő 4 kegyurnak, a világi kegyurak új választásra jönnek össze. *Zichy* Nándor gróf az *Alkotmány*-ban úgy nyilatkozik, hogy a kegyurak valószínűleg *Eszterházy* Miklós herceget fogják választani a megüresedett képviselőségre.

Ismét menesztenek egy főispánt.

Addig sürgették, addig követelték a régi regime főispánjainak menesztését, a míg úgy látszik, ténynyé vált a dolog és menesztenek egy az új regimehez szegődött főispánt. Ez az a miről most a politika kulisszái között beszélnek, vitatkoznak, mi a szabadelvű tábornak egyidőre okot ad az izgalomra. Rossz nyelvéük egyébiránt azt beszélnek (és lehet, hogy igazuk is van) hogy *Széll* Kálmán miniszterelnök nem tudván megbirkózni az ugynevezett régi szabásu emberekkel, kipróbálja az erejét a

saját embereinek. Akárhogy áll a dolog s akármilyen okozta is a fordulatot, az egyéniség, a kiről szó van, nem más, mint *Maurer* Mihály brassói főispán. Valami differenciája támadt a belügyminiszterrel, a melynek eredete meglehetősen homályos. A sörfogyasztás dolgában hozott valamely határozatról van szó. Ezt a brassói klikkek megfélembizték és a főispán segítségével s támogatásával, mind mostanáig megtudták akadályozni a törvény érvényesülését. A dolog meglehetősen sokáig húzódott, míg végre *Széll* Kálmán a napokban magához kérte *Maurert*. Ennek a tanácskozásnak az volt az eredménye, hogy *Maurer* Mihály hosszabb időre Firenzébe megy szabadságra, a mi a hivatalától való végleges megválásnak a bevezető része. Nem az a kérdés e pillanatban, hogy mi okozta a differenciát közte és *Széll* Kálmán közt, hanem az, hogy a megválás ténynyé válván, ki lesz az utódja? Magyar ember-e, vagy szász nemzetiségű?

A vasutasok községi adója.

Pulszky Ágost benyújtotta a képviselőházban a pénzügyi bizottság jelentését a vasutasok községi adójáról szóló törvényjavaslatról.

A jelentés szerint a bizottság elismerte, hogy méltánytalan dolog volna azt a mentességet, melyet minden más állami alkalmazott élvez, éppen az állásukat, rendeltetésüket is gyakran változtató államvasuti alkalmazottaktól megvonni, de másrészt aggályosnak talál minden olyan intézkedést, mely a közjövödelmekre nagyon is ráutalt községeket, törvényhatóságokat, rendes jövedelmi források használatában gátolja. Éppen azért ezt a törvényt csak átmeneti jellegűnek tekinti, amelyet a méltányosság szempontjából csak addig tarthatni fenn, míg az állami alkalmazottak fizetését és a törvényhatósági háztartásról szóló intézkedéseket elvi alapon reformálják. E szerint tehát a bizottság a szóban forgó adómentességet ugyan szükségesnek tartja, anélkül azonban, hogy ebből a jövőre bármilyen konzekvenziák volnának megállapíthatók. A jelentés ezután ismerteti a visszaható erőre vonatkozólag az eredeti javaslat 2. §-án tett módosítást.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház mai ülése.

Budapest, febr. 21.

A belügyi költségvetés hosszúra nyuló vitáját ma végre befejezték.

A vita utolsó és a mai nap első szónoka *Berzeviczy* Albert, a ki egy váratlanul rövid nyilatkozattal beírta. Kijelentette, hogy a vita teljesen tisztázta a felmerült kontroverz kérdéseket. Nem tartja kívánatosnak, hogy a nemzetiségi kérdés tovább is napirenden tartassék. Hibáztatja, hogy az előző és mostani kormány nemzetiségi politikájában ellentéteket kerestek. A miniszterelnök által kijelölt program elég széles és elég szilárd alap a nemzetiségek jogos igényeinek kielégítésére, az egységes nemzeti állam kiépítésére és — erre fekteti a főszólyt — a nemzeti kultúra fejlesztésére. Elfogadja a költségvetést. (Helyeslés a jobboldalon).

Több szónok nincs feljegyezve, — jelenti ki aztán az elnök. — Kíván még valaki szólani? Ha nem, úgy a vitát bezárom. A miniszterelnök ur kíván szólani.

Széll Kálmán miniszterelnök: Egy nyíl repült feléje abból a tengerből, mely úgy látszik, még több nyilat is rejteget számára. Ez a nyíl öt sebezni kívánta, de nem találta. Aztán egy parittyakő repült feléje, de nem őt találta, hanem a vita tükörébe esett. Ott gyűrűket és hullámokat okozott.

Ez a parittyakő éppen úgy a mint a nyíl is az ő nemzetiségi politikáját illeti. Csak illeti de nem éri. Nem találta. Az a program, melyet a nemzetiségi kérdéstről kifejtett, az egyedül lehetséges nemzetiségi politika, az egységes erős magyar állam politikája.

Felolvassa eddig elmondott beszédeinek megfelelő részleteit és kérde, hogy mi jogon állítja Komjáthy — mert ő volt a nyilas és a parittyás — hogy ezek üres jelszavak. Állít ő fel pontosabb jelszavakat?

Majd Komjáthy beszédéből olvas fel részleteket, melyek teljesen megfelelnek az általa kifejtett elveknek. Hát ha ő mondja jelszó, ha a képviselő ur mondja nem jelszó? Ez nem helyes, nem igazságos módja a bírálatnak.

Hosszasan polemizál ezután Komjáthival. Kimutatja, hogy a végeredményben közte és Komjáthy között nincs ellentét. Ne keressen tehát a képviselő ur mesterséges ellentéteket, ez nem az igazi oppozíció feladata (Zajos he-

a felelet. — Távozást intett öreg cselédjének és helyet foglalt az erkélyen, melyet oldalról befutott a már pirosolni kezdő vadszöllő lombja. — Az összegyűrt levelet térdén kisimítva, intett leányának, hogy lépjen közelebb.

— Kristóf gróf kezdetet kéri — szólott kurtán, minden himezés-hámozás nélkül. És mintha egészen természetes volna a dolog, hozzá tette: — Én persze elutasítom a gróft. Nem hozzá illő partie.

Aurélia arca elvörösödött mint a nap-sugaraktól kiszírt piros szöllő lomb, melynek rájárában még igézőbbnek, üdőbbnek tűnt fel gesztenye barna fűrtökkel megrakott fejcskéje. Ő egy csinos és derék huszártiszt után epekedt egész szívvvel, ki a szomszéd garnizonban állomásozott, ki azonban teljesen vagyontalan volt. A lány már hónapok óta várta, hogy a tiszt megkéri őt, valamint azt is, hogy anyja szíve ügyében dönteni fog. Mindazonáltal váratlanul hatott rá e pillanatban anyjának leverő, kemény ítélete. Könnyek gyűltek szemébe és megpróbált pár kértelős szót kockáztatni. De a bárónő ráutve tenyerével a levélre így szólt: »Kérdőnek személye ellen nincs semmi kifogásom« a bárónő olyan hangon szólt, melyből némi szájalom is érzett ki leányának sorsa iránt, ki egyetlen gyermeke volt. — »Ami jellemét illeti, egész derék, becsületes ember ő s minden valószínűség szerint fényes pálya előtt

áll. Csak egy hiba van a kréta körül, az, hogy jövőjén kívül aztán nincs is egyebe. Én meg hogy tudnám előteremteni azt a nagy kauceziót számodra? A birtokot lehetetlen tulterhelnem. Így is keveset hajt már. Azonkívül tetemes összeggel kellene pótolnom a fizetéseket, hogy megélhessek. De honnan? Avagy eladjak egyes darabokat a birtokból? Mit gondolsz?»

— Mama, mi várhatunk.

— Ostoba beszéd! — A bárónő türelmetlen lett. — Várni egyik évről a másikra! Agyon emészteni a vágyaktól, a lelki bánattól Nem! Ebből nem lesz semmi! Ha majd százados lesz az ideárod, ám jöjjön újra, nem bánom. Addig azonban, remélem erőt veszes ezen gyermekes érzelmeken és férjhez megy másképp. Azt az utógondolatát persze, hogy ő a lány számára korosabb özvegy szomszédjukat szemelte ki és vette számításba a jövődre nézve, bölcsen elhallgatta. Jól is tette! Bajos is lett volna ezzel előhozakodnia, mert Aurélia makacsul, sőt dacosan ragaszkodott ahoz az erős elhatározásához, hogy jöjjön a minnek jönni kell, de szerelmeséről le nem mond s bármi küzdelem árán is kivívja kedvesét magának . . .

Az erőslékű lány nem felejtkezett meg az özbakról sem. A ritka vad leterítésének eszméje kettős élvezettel töltötte el őt. Visszament szobájába, melynek ajtaját maga után berete-

szelte. Itt levelet irt grófi kedvesének, melyben erélyes szavak kíséretében tett neki határozott ígéretet arra nézve, amit tőle a mama megtagadott. Nem afféle közönséges szerelmi ömlengés volt ez, telve kétségbeeséssel, szentimentálissal. A levél végső sorai eképen hangzottak: »Ma este lövöm az első özbakot. Anyám kétségbeesik, ha meghallja, de mindegy. Az aggancsot nászajándéku szántam neked s elküldöm. Egyelőre pótolni fogja köztünk a jegygyűrűt.«

Ozsona után készülödni kezdett a mama egy kis szunyókálásra, mert már 5 órakor reggel talpon szokott lenni. Szobájába vonult tehát, míg Aurélia kezeit testhez álló vadász-kabátjának zsebebe dugva, nesztelenül az erdő felé lopózott, mely mintegy félórányi távolságra a kastélytól, sötét fal gyanánt emelkedett a háttérben, elzárva a messze nyuló szántófeldeket abban az irányban. Előtte terült el mintegy széles sik terület a talló-répa táblája, melynek világos zöldje szinte viritott a sötétben. Aurélia egy kicsit korán érkezett a kijelölt helyre. Az idő mulását és a vadász jövetelét várva, leült az erdő szélén végig futó árok partjára, gondoktól nehéz fejét tenyerébe hajtva.

Míg ezek történtek, azalatt a bárónő abban a hiszemben, hogy leánya a gazdaságban sürgölődik, a felett elmélkedett, hogy miképpen jutalmazza meg őt azért, hogy akarátának olyan

lyeslés). Ő legalább 33 esztendő pályáján soha se fogta fel így az oppozíció kötelességét. (Zajos helyeslés).

Jöttek hozzá a nemzetiségek képviselői. Mindenkiel szóba állt, ez kötelessége. De mielőtt beszélt volna velük kijelentette, hogy ő azt követeli, hogy mindenki, a ki vele tárgyal, a magyar állam hű fiának vallja magát. Addig, a míg erről vallomást nem tesz, szóba se áll vele. (Zajos helyeslés).

Azokról a külföldi nemzetiségi igazgatókról, a kiket Komjáthy említett, neki is tudomása volt. Részletesen és a Ház helyeslése közt mondja el, hogy miféle intézkedéseket tett ezeknek ellensúlyozására.

A román pénzügyi intézetek működését társadalmi, törvényhatósági és — beisméri — állami intézkedésekkel kell ellensúlyozni.

A képviselő ur szememre vetette — úgy mond — hogy mosolyogva feletem vádjaira. Hát bocsássa meg neki, ha jóízű gömbölyded formákban... (Zajos nevetés minden oldalon). Bocsánatot kérek, nem úgy értettem, (megújuló zajos derűtség) nem a képviselő ur testalkatára czéloztam, (szólni nem akaró zajos derűtség) hanem előadására. Hisz nem Mileticscsel vagy Politál állok szemben. Azokkal másképp beszélek. (Helyeslés).

Végül, kéri a Házat, hogy ne folytassa a vitát. Bizzanak a kormány politikájában. A zöldszászokkal meg fogjuk értetni, hogy a mi nagy szövetségünkkel, — Németországgal, csak mint az állam hű polgárai a magyar állam oltalma alatt ölelkezhetnek. (Zajos helyeslés). A dákorománokkal is meg fogjuk értetni, hogy nincs mit keresniök, mert a mit ez a nemzet ezer éven át megtartott, azt ezután is meg fogja tartani. (Altafános zajos helyeslés és taps).

Szünet után.

Fichler Győző: Tisztelettel hajtja meg zászlaját Komjáthy előtt, azután áttér a színművészetre. Előbb a színművészet czéljáról beszél. Nálunk kulturális csélya van, nem úgy, mint külföldön, ahol csak szórakoztatás a czél. A Nemzeti színház és az ország legtöbb színházának főhibája a helytelen adminisztráció. A jelenlegi intendatúra a Nemzeti színháznál nem felel meg egy színháznál szokásban levő vezetésnek. Keglevich intendáns ur ért ahhoz, mint kell egy szalont elegánsan berendezni, ez azonban nem intendáns-képesség, hanem »tapazierer«

szépen engedelmesskedett. »Hátha megengedném neki a vén őzbakk lelövését?« Latolgatta magában gondolatait. Ezt az eszmét azonban csakhamar elejtette. Tördőfés lett volna az neki a szívébe.

Lemenvén pedig a nap és haragos vörös arcát a láthatár mögé rejtve, a bárónő nyugtalankodni kezdett s nyugtalansága lassankint aggodalomná fokozódott. Kiment az udvarra s megszólította cselédeit, hogy nem látták-e Auréliát? A fiatal nagyságát azonban senki sem látta. A tisztartó ép akkor jött lóháton a külső gazdaságból s megállapította, hogy a nagyságos kisasszony ott nem járt és nincs is. Az öreg bárónőnek most az villant az eszébe, hogy hátha leánya kétségbeesésében fegyvert emelt maga ellen s a borzalom egész megdermesztette valóját. Lehetetlen! Hát ennyire szeretné ő Kristófját? Igen könnyelmű és extravagáns ez a mai fiatalok! Ma napság életüket oltják ki a szerelmek, az ő idejében megszoktatták egymást. Ez határozottan okosabb eljárás volt és lehet, hogy Aurélia is így csinált. Tán éppen a városnak vette utját és Kristófhoz menekült! Most jutott csak eszébe, hogy milyen daczos volt a leány tekintete, mikor vele beszélt, mintha csak a saját makacsságának lett volna a kifejezője s aggodalma haragba csapott át. »No várjatok! Majd megmutatom én nektek, hogy mit tudok és ki vagyok én!« A

munka. (Derűtség.) A legtűrhetőbb állapotok Nopcsa báró intendatúrája alatt voltak. Manapság nincs művészeti szellem a Nemzeti színháznál, ott mindenki a saját érdekét tekinti. Nem tudunk egyebet, mint idegen művészeket dícsőíteni.

Nem lesz belügyminiszter.

Köztudomású dolog, hogy Széll a belügyminiszteri tárczát csak azért tartotta fenn önmagának, hogy a »fuzió« után lehetőleg gyorsan adhassa át Horánszky Nándornak, a volt nemzeti párt elnökének.

De jött a fuzió és Horánszky nem lehetett miniszter! Jött Horánszky vezeklése a Hentzygyben és Horánszky még sem lehetett miniszter! Jött Horánszky önmegtagadása a kvótában és Horánszky még sem lett miniszter!

Csudás dolog! A kormányelnök erősen akarta és a koronának sem lett volna kifogása és még sem lehetett miniszter, mert a miniszterelnök pártjának nem volt ura és képtelen volt saját akaratát érvényesíteni.

Bánffy-Tisza-Szilágyi — kiki más-más érdekből — elleneztek Horánszky belügyministerségét és nagy párt élén kerekén kijelentették, hogy Horánszky soha és semmi szín alatt nem lehet belügyminiszter, sőt, ha nekik módjukban lesz megakadályozni, egyáltalában nem lesz miniszter.

Ekkor jött először szóba Szilágyi és utóbb gróf Tisza István belügyministersége, sőt végül már Tallián Bélát, a ház mostani alelnökét emlegették.

Ezeknek egyike sem kellett sem Széllnek, sem a nemzeti pártnak. Szilágyiról Széll azt mondta, hogy nem meri a királynak előterjeszteni. Tiszáról meg azt, hogy több hivatása volna pénzügyi vagy kereskedelmi tárczára (ez alapon kandidáltak Tiszát utóbb a pénzügyministerségre) és Talliánról egyszerűen azt, hogy nem kell neki.

Mikor Széll látta, hogy sehogy sem boldogul elodázta az egész ügyet a költségvetés elintézéséig.

A költségvetés tárgyalása már nagyon előrehaladt stádiumban van és így legelőbb ideje lett volna a belügyminiszteri szék betöltéséről gondoskodni. Széll még egy kísérletet tett, hogy a pártot Horánszky számára nyerve

meg, de nem lehetett; viszont annyi erély ő benne is volt, hogy nem hagyott magára egy Bánffy-gárdistát oktroynálni és kategorice kijelentette:

— Nos tehát marad minden, a hogy van. Maradok magam belügyminiszter. A választások után majd újra beszélünk a tárgyról.

Igy most lefuttták egyelőre az összes jelölteket és a választásokig nem lesz belügyminiszter se Szilágyi, se Tisza, se Tallián, se Horánszky, hanem marad ideiglenesen Széll, a ki ugylátszik, arra számít, hogy a választások az ő személyes gárdáját fogják szaporítani és lehetségessé fogják neki tenni, hogy saját pártjában, saját akaratát érvényesíteni.

A választások pedig más híresztelések szerint már júniusban lesznek.

A liberálizmus bírálata.

— Az »Uj Magyar Szemle« második kötetéből. —

A dr. Blaskovich Sándor és Ambrus Zoltán szerkesztésében a múlt hóban megjelent Uj Magyar Szemle politikai cikkében a liberálizmussal foglalkozva, élesen bírálta Tisza Kálmán politikai multját. A cikk támadó hangjánál fogva nagy port vert föl egy a fővárosi, mint a vidéki sajtóban. Mi annak idején egész terjedelmében közöltük ezen cikket, melynek szerzőjét Blaskovich Sándor dr. tenkei orszgy. képviselőt emlegették.

Az Uj Magyar Szemle ma megjelent február havi füzetében dr. Lipcsey Ádám felelt e támadó cikkre s védi a liberálizmust és még inkább Tisza Kálmán politikáját, mire, valamint a fővárosi sajtó bírálatára nyomban válaszol a Liberálizmus szerzője.

E cikkben a szerző kifejti a többség jogát, mely nem abban áll, hogy pártfegyelmével a független vélemények szabad kialakulását megnehezítse.

A cikkből ismét kilátszik egy, a politika eseményei között mélyen látó és világosan gondolkodó elme, mely meggyőződésből vallja elveit s a liberálizmus hangzatos frázisainak nem ül föl. A cikk egyik szakasza a következőleg hangzik:

»A liberális pártszellem megdöntése önként belevinné a reform friss szellőjét a parlamenti élet petyhüdt tagozataiba is, abba a

bricskákért már egy sem kár. Nem árt neki, ha egy pár vérfoltot kap is.

A Miska tovarobogott a kocsival. Ellenben a bárónő úgy állott a helyén, mint egy sóbálvány.

— A »vén őzbakk« — röpönt ki ajkán a szó, mintegy öntudatlanul s úgy áll ott, mint a ki esztét veszttette.

— Igenis mama! A vén őzbakk a tilalmas tölgyesből.

— S te lötted le magad?

— Igenis mama.

— Gyere be! — parancsolá az anya lányának. A lány szótlanul engedelmesskedett. A belső folyosón, mely nyáron át étkezőül szolgált a családnak, a szolgál teríteni kezdte az asztalt a theához. A bárónő hevesen dobta le magáról köpenyét, kalapját, míg Aurélia anyja mellett elhaladva szobájába ment és ott vetkőzött le. Nem telt bele néhány perc s a leány újra anyja oldala mellett volt, ki magából kikelve, izgatottan járt fel s alá a szobában kemény férfias léptekkel mérve végig a szoba hosszát s kezeit dörzsölve nagy felindulásában. Aurélia egészen megrémült anyjától. Könyörögve akart az öreg bárónő elé járulni, hogy őt megengesztelje, de ennek hideg, visszautasító tekintete helyén marasztalta.

Anyja és leánya ott ültek szemben egymással a theánál s ettek egyre-másra szórakozot

kocsis fogjon be azonnal!« Kiáltott ki nagy felindulás közt az udvarra. »A csikókat a bricska elé!« Valósággal megbomlott attól az eszmétől, hogy a fiatal pár együtt szökött s elhatározta, hogy váratlanul rajtuk tör és meglepi őket a városban. »No majd elsózom én nektek a levest jó madarak, ne féljete!« Mormogta mérgesen a fogai közt, míg idegesen izgett-mozgott a verandán a kocsiára várakozva.

E közben beszótétedett. Kis vártatva az erély elé perdült a kocsi s a bárónő épen be akart abba szállani, mikor a mezőkre nyíló kerten át a hátulsó ajtón Aurélia megérkezett. A leány ott állott a kocsilámpák sugárzó fényében, vállain hanyagul keresztbe vetett puskával és csendesesen füttyörészgetett. A bárónő visszaborzadt az élettől duzzadó üde alak látára, mintha kísérletet látott volna.

— Hát te hol botorkálsz ilyenkor? — kérdezte tompa hangon és vontatottan.

— A talló répán.

— Persze így puskásan? — A bárónő rettenetes sejtélem fogta el. — Kifogni azonnal! — kiáltott oda a kocsisnak, a ki ostorát pattogtatta és épen meg akarta rántani a gyeplőszárat. Aurélia azonban visszatartotta őt.

— Várjunk csak Miska! — szölt Aurélia hanyagul. — Menjen ki a kocsival a talló répára. Ott fekszik egy őzbakk agyonlőve. Reditz nem tud vele boldogulni, hozza haza! A vén

parlamentari életbe, melynek intézményeire a liberalizmus egész holt súlyával nehezedik rá, hogy magával temesse romjai alá. Nevetséges önhittsége, melylyel a mindenhatóság, a mindenütt jelenvalóság természetfölötti attributumait követeli magának, nem leplezheti többé az eszmei tartalom hiányát, mely egyenesen rákényszeríti, hogy minden árnyalattal megalakdjék, minden színt magára öltöszön, mindent elnyeljen és mindent megemésszen. Eppen az a liberalizmus legnagyobb bűne, hogy lekötöti és mozdulatlanosságra kárhoztatja az ellentétes erőket, nem engedik felszabadulni a fejlődés természetes szerveit, egyfelől a konzervatív, másfelől a radikális és szociális gondolatok s a magától állambölcsességé hig szörpében diluálja az állami és társadalmi élet igazságai keresésének helyes elveit és módjait, lehetetlenné téve ezzel a parlamentari életnek a jogkiterjesztés szélesebb alapjaira fektetését is.

Igy járhatja le a liberalizmus magát a parlamentarizmust, melyet pedig ő teremtett meg, mint egy saját gyermekeit felfaló Szaturnusz, szomorú háttért szolgáltatva a lyoni anarkista pör egyik vádlottjának ama tulzó kifakadásához, hogy »munkásokat küldeni ma egy parlamentbe, annyi, mintha egy anya b... küldené leányát.« A szabadelvű párturalom benső szövetkezése a parlamentari rendszer összes gyöngéivel és fogyatkozásaival előbb-utóbb végzetessé kell, hogy váljék a népek szabadságaira, mert lépcsőül szolgál a saját tehetetlenségük folytán elernyedt szabadságintézmények végleges megtörésére.

Lehet-e azt mondani, a mit a Budapesti Napló cikkirója mond, hogy a modern korrupciónak semmi köze sincs a szabadelvű párturalomhoz, hanem spontán fejlett ki s errupciónja bármely rendszer alatt bekövetkezett volna? Ahol egy állam normális élete szimptomatikus elfajulásáról van szó, ahol a társadalom a destruktív erők egész légióját látja maga ellen zúdítva, ott minden bizonynyal keresni kell az okokat az intézmények természetében és forrásában, mert ok nélkül semmi sincs, legkevésbé pedig oly erőhatás, mely a nemzeti élet organikus funkcióját támadja meg. A mit Louis Blanc Lajos Fülöp utolsó éveiről mond, mikor a korrupción az államkormányzat bevalott eszköze volt s amit lángszavakkal ostromoz nagy művében, az nem lehet a társadalmi erkölcsök merőben spontán eltévelyedése: »Mindennel — ugymond — aljasan üzérkedtek, a szavazatokat talléronként számlálták, czéggért emeltek a lelkiismeretnek, megvásárolták a becsületet, áruba bocsátották a törvényt. Valaki elítéltetett, mint hamisító s ez a hamisító a királyság legelőbbkelő családjával állott rokonságban — herceg volt. Egy másikra a pair-ek kamrájában sütötték rá, hogy zsaroló s e zsaroló a király egyik minisz-

tan, a mi a kezük ügyébe esett. Vajat kentek a sonkára és sütemény helyett a csirkecizombot mártogatták a theas csészébe. A bárónő bevégzvé a vacsorát, felkelt helyéről, odaállt a lány mellé súlyos kezével ráütött annak vállára, úgy hogy a lány összerázkódott a csapástól és így szólt nagy határozottsággal.

— Aurélia, mást gondoltam! Férfihez fogsz menni Kristófhhoz. És pedig, ha a körülmények engedik, minden tétova nélkül, azonnal.

— Anyám, drága jó anyám! — Tört elő a nagy öröm a leány kebléből és kezét akar csókolni anyjának jóságáért, ez azonban jéghegeden háritotta el magától leányát.

— Jól van, hagyjad! — Hangzott a viszontantásító szó — csupán egy feltételt szabok. At kell magadat helyezettetned egy olyan félre eső helyre, hol csak rókák és baglyok tanyáznak s kivánnak nektek jóéjszakát. En magam választom ki majd az ezredet. Megálljatok csak majd adok én nektek özbakkpecsenyét! Nézzé meg az ember! Majd el megy a kedvetek, tudom a lövöldözéstől. Igen, igen! Bizzátok csak rám. Közbe-közbe, ha már nagyon unatkozol, ringathatod, altatgathatod ott a síró gyermekedet és szórakozásképen játszhatok egy-egy piquet is a férjecséddel. És most lányom gratulálok. Sok szerencsét a szerelmi frigyhez.

tere. Valaki egy hirhelt pörben úgy szerepel, mint a ki hatalmi állását használta fel egy hivatal áruba bocsátására. *S a hatalommal való visszaélésnek ez a büntársa — az államtanács elnöke.*

Hasonló jelenségeket elszigetelni akarni a politikai eszmék és kormányzati erkölcsök általános »milieu«-jéül, — sikertelen kísérlet. Sokkal hangosabban követelik ezek magyarázatukat s az orvoslást, melynek sikerét a helytelen diagnózis csak kockáztathatná. Az élet magasabb etikai felfogása iránti defektus e liberalizmus stagnációját idézte elő kétségkívül minden vonalon — a szociologiai állambölcsélet egész más oldalról kezdi megközelíteni emberi létünk nagy problémáit. S ha Laveleye nyíltan kimondja a francia köztársaságról, hogy az egyetlen veszély, mely fenyegeti, a parlamentari rendszer tökéletlensége; úgy mi nem tartózkodunk viszont annak a meggyőződésünknek kifejezésétől, hogy nálunk az egyedüli tényező, mely veszélyezteti a parlamentarizmust, az annak gyöngéin élő liberalizmus, éppen azért, mert elvesztvén szervező erejét, elvesztvén összeköttetését a néppel, száműzve gondolkodása körülből a kritika élő szellemét, hiu fantazmagóriává tette a népképviseleti rendszer nagy eszményeit. Franciaországban nem látjuk-e éppen most, hogy egyedül a radikalizmus és szocializmus szövetsége mentette meg a köztársaságot attól, hogy a reakció zsákmányává váljék? Vajjon, ha egy magyar Déroulede támadna, a liberalizmus minden frázishajszata elég volna-e megmenteni attól a nemzetet, hogy önként az abszolutizmus karjaiba dőljön? <

Délafrikai háboru.

A dél-afrikai háboru áldozatairól egy angol hivatalos ujság hivatalos adatok alapján a következő statisztikai kimutatást közli:

	Meghalt	Megsebesült	Eltűnt
Mateking okt. 14. decz 25.	41	76	3
Glencoe okt. 20—26.	48	221	208
Elands Laagle okt. 21.	51	213	—
Crocodile-River okt. 22. nov. 18.	4	3	5
Richtfontein okt. 24.	12	104	2
Kimberley okt. 24. decz. 9.	32	104	5
Erochety nov. 2.	—	3	8
Tuli nov. 28.	3	5	3
Ladysmith okt. 28. febr. 6.	249	734	493
Bulawayo nov. 2.	—	1	—
Kenilworth nov. 4.	1	1	—
Selmesdof nov. 4.	1	18	46
Eascourt nov. 15.	1	8	—
Moot-River nov. 19—22.	1	7	2
Arundel nov. 22. jan. 18.	—	1	11
Dordrecht decz. 30.	54	244	—
Belmont nov. 10—24.	3	1	—
Sunnyfidé jan. 1.	11	67	9
Willow Grange nov. 22.	—	1	—
Tugela-Drift nov. 23.	24	164	9
Gras Pan nov. 25—26.	74	413	5
Modder-River nov. 28.	—	13	3
Enslin decz. 7.	28	100	694
Struomberg decz. 10. febr. 12.	162	685	102
Magersfontein decz. 11.	5	9	—
Oranje River decz. 13. febr. 7.	1	7	1
Naapoort decz. 13.	155	773	229
Colenso decz. 15. jan. 15.	1	18	5
Colesberg jan. 4—11.	51	111	116
Rensburg jan. 1. febr. 12.	1	1	14
Slingers-Farm jan. 16.	—	—	—
Potgieters Drift, Venters Spruit Acton-Homes, Spionskop jan. 17. febr. 17.	345	1681	337
Roospan	—	1	—
Chievelen jan. 24.	2	8	2
Venderstadt jan. 21.	—	—	1
Bastards-Nek jan. 26.	—	—	6
Streerkstroom febr. 2—7.	1	3	7
Koodoosberg	—	16	—
	1364	5815	2238
Eltűntek Nicholsons Neklél	—	—	319
Egyéb veszteség	516	3	1
Osszes veszteség	1880	5818	8553
			10 251

A statisztikában szereplő 5818 sebesült közül február 7-ig 28C halt meg.

Gradock, febr. 20. Részletesebb jelentések érkeztek az elemi szereket szállító kocsiknak a Ried folyó mellett történt elvételéről. A kocsikat a gázló mellett táborként rendezték, midőn 1800 búr négy ágyuval támadott. A tüzelés egész nap tartott. A búrok zsákmányul ejtettek 180 kocsit, melyek élelmiszerekkel és takarmánnyal voltak tele. A hajcsárok és a vezetők fele megöletett vagy eltűnt.

London, febr. 20. A Times jelenti Buluvajóból e hó 12-éről: Ma egy Rhodésiából jött 200 főnyi angol haderő megtámadta Krokodilpools mellett a búrok által megszállt kopjét. Az állás azonban igen erős volt, miért is az angoloknak veszteséggel vissza kellett vonulni. Két tiszt és 19 ember megsebesült, egy tiszt és 9 ember eltűnt.

London, febr. 21. A hadügyminisztérium igen rossznak tartja a búrok helyzetét, mivel a válságos pillanatban hadműveletök rendszertelen kapkodás. Tény, hogy a bur haditanács a *Ladysmith* ostromával való fölhagyást határozta el és az ostromló sereg siet haza, de meg *Cronje* tábornok visszavonulásában *meglepette magát* s hadseregét az angolok három részre szakították.

Berlin, febr. 21. A berlini tőzsdén elterjedt annak hire, hogy *Ladysmith felszabadult* a búrok ostroma alól s a búr hadsereg sietve vonult vissza, mert a búr sereg nagyobb mérvű koncentrálására van szükség. A hír még nincs megerősítve ugyan, de az előző hírek következtében nagy valószínűséget látnak benne.

London, febr. 21. *Roberts* lord, hir szerint *Cronje* tábornokot *megadásra szólította föl*, miután kiszabadulása az angol sereg körülfoglalásából csaknem lehetetlen. A lord 24 órai gondolkodási időt engedett a bur hadvezérnek.

Szerencsétlenség a színház-építésnél.

— Lezuhant lakatos. —

A nagyváradi színház építésénél tegnap ismét szerencsétlenség történt, amelynek áldozata súlyosan megsebesülve fekszik a Biharmegyei közkörházban.

Ugy látszik, hogy Váradon nem épülhet fel egyetlen nagyobb épület sem ember áldozat nélkül.

A színház építésnek már egy ember áldozata volt, tegnap a másodikat érte a szerencsétlenség, akinek az állapota ha nem is feltétlenül halálos, de legalább is igen súlyos.

És mindaddig, amíg az építkezéseknél nagyobb elővigyázattal nem lesznek, amíg azokat, akik minden szükséges elővigyázatot meg nem tesznek, a legszigorubbán meg nem büntetik, nem is lesz az másképen, addig minden épületnek lesz véráldozata.

Rettenetes látványt nyújt most a színház épület fedelének készítése. A kupola legtetetjén két sötét gyakran egy szál deszkán dolgozik a munkás, anélkül, hogy annak az egy vagy két szál deszkának korlátja lenne, anélkül, hogy a munkáson mentőv lenne.

S így nem az a csoda, hogy az a szerencsétlen ember leesett, hanem az, hogy gyakrabban nem fordul elő ilyen szerencsétlenség.

Itt az ideje, hogy a rendőrség a legszigorubban járjon az építkezéseknél való felügyeletet illetőleg.

Tegnap délután 3 óra körül történt a szerencsétlenség.

Az Apáca-utca felé eső nagy kupolán dolgozott *Bermeli József* nevű budapesti lakatos, aki a vas zsinór padlás össze illesztésén illetve össze nitelésén dolgozott.

A lakatos megszédült munka közben s elvesztve az egyensúlyt lezuhant az állásról. Szerencséjére alig két méterrel lejjebb volt egy nagyobb állás, erre esett fejjel a földgömb ember, éppen egy tégladarabra, minek következtében fején igen erős zúzódást szenvedett.

A hirre a rendőrség részéről megjelent *Réz Bertalan*, *Faludi Soma* h. rendőrbiztosok.

A sebeit *Szöllőssy Ernő* dr. orvos kötözte be, akinek a véleménye szerint a sebesülés nem feltétlenül halálos.

A megsebesült embert, aki alig 21 éves beszállították a kórházba.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

A muzeum az egész téli idő alatt zárva.

Február 22. Bűnügyi esküdtstéki tárgyalás.
Febr. 24. Az országos honvéd segélyző-egylet közgyűlése.
Márczius 8. Bihoreána közgyűlése.
Márczius 11. A Szigligeti-Társaság közgyűlése.

* **Váradi kanonokok királyi audiencián.** *Vinkler József* v. püspök, nagyprépost, *Kucsovsky Lajos* és *Fetszer Antal* kanonokok tegnap reggel a gyorsvonattal Budapestre utaztak, hogy a mai királyi kihallgatás alkalmával hálás köszönetet mondjanak az apostoli király ő Felségének.

* **A kir. tábla kibővítése.** A kir. tábla épületének kibővítési munkálataihoz már a jövő hónapban hozzá kezdenek, hogy őszig teljesen készen legyenek a munkálatokkal. Az építésre vonatkozó közgyűlési határozatot felterjesztik a miniszterhez, különösen a 167 ezer korona építési költség jóváhagyásának mielőbbi visszaérkezése miatt. A pályázatot kiírták. Amint az időjárás engedi, megkezdik a munkát a jóváhagyás reményében.

* **Uj esperes.** Az endrődi esperesi kerület esperese, *Grócz Béla* prépost-plebános kanonokká kinevezettvén, Endrőd-kerületi esperessé *Spelt Gyulát*, az ismert nevű író, gyomai plebánost, pápai tb. kamarást nevezte ki a biborok-püspök ő Eminenciájára.

* **A villamos vasut szerződése.** A villamos vasut építésére és a villamos erőátvitel berendezésére kötött szerződést a város már felküldötte a miniszterhez. Tekintettel arra, hogy a vállalkozó vasuttársaság csak ez évi június hó 30-ig lesz obligóban a várossal szemben, a tanács elhatározta, hogy ha április hó 1-ig nem érkezik le a jóváhagyott szerződés a városhoz, javasolni fogja a közgyűlésnek, miszerint feliratban sürgesse meg a miniszternél a szerződés jóváhagyását.

* **Táblabírói kinevezés.** A nagyváradi kir. táblán üresedésben levő bírói állást már betöltötték. Az erre vonatkozó királyi kéziratot a hivatalos lap tegnapi száma közli. E szerint ő Felsége ez állásra *Bige Gyula* kir. törvényszéki bírót nevezte ki. A kinevezést jogászi körökben

mindenütt örömmel fogadták, amennyiben *Bige Gyulában* a tábla egy rendkívül szorgalmas s ambíciózus, tanult tagot nyert, akit általánosan mindenütt kedvelnek.

* **Rendőrbiztos választás.** A nagyváradi rendőrségnél egy rendőr biztosi állás van üresedésben. A választás az áprilisi közgyűlésen lesz. Pályázó kettő van: *Bacz Endre* tb. irodavezető, a ki már 17 éve van a város szolgálatában, a másik pályázó *Réz Bertalan*; már évek óta a rendőrség egyik legagilisebb tisztviselője, mint helyettes rendőrbiztos s már igen kiváló sikereket tud felmutatni működésével.

* **A színházi díszletek festése.** A színház építésére felügyelő bizottság javasolta a városi tanácsnak, miszerint a színház alapdíszletének és az előfüggönynek festésére együttes pályázatot hirdessen s *Linhart* és *Spanraf* díszletfestőket pedig hívják fel a pályázatra. A bemutatott vázlatokból fogja megítélni a város, hogy a díszleteket vagy csak azok egy részét rendeli meg. A tanács intézkedett a pályázat kiírása iránt, márczius 10-iki határidővel.

* **Egán Ede üdvözlése.** A budapesti egyetem, a nagyváradi jogakadémia mellé sorakozott ma az egri érseki joglyceum is, a hol az ifjuság tegnap tartott gyűlésen *Bálint Sándor* joghallgató indítványára elhatározta, hogy *Egán Ede* miniszteri biztost táviratilag üdvözlö a galicziai bevándorlók által tönkretett ruthén nép érdekében tett fáradozásáért.

* **Tönkre ment üveggyár.** *Janickovics* *Nackó* és fia cég jagodinai üveggyár, Szerbia egyik legnagyobb üzemű üveggyára a munkát beszüntette. Az üveggyári munkások csaknem mind magyar alattvalók voltak s oly nyomorba jutottak, hogy mintegy 46 családot a belgrádi osztr. magyar ügyvivőség szállított haza. Ugyanezen ügyvivőség arra figyelmezteti a m. kir. belügyminiszter utján a törvényhatóságokat, hogy a Szerbiába menő magyar üveggyári munkásokat figyelmeztessék a munkahiányra.

* **A város alapítványa.** A kolozsvári Mátyás király szülőházában elhelyezendő néprajzi muzeum létesítésére alakult bizottság, *József Ágost* főherceg védnöksége alatt megkereste Nagyvárad városát, hogy a muzeum felállításának költségeihez 200 korona alapítvánnyal járuljon. A tanács a 200 korona alapítvány megszavazását javasolja a közgyűlésnek; a küldött gyűjtő-íveket azonban visszaszolgáltatja, mert a közönség a különféle gyűjtésekkel már istulogosan igénybe van véve.

* **A szódavizadó bérlete.** A szikvizadó bérletére vonatkozólag nem hagyta jóvá a miniszter a Nagyvárad városa és *Feldmann Izidor* között kötött újabb szerződést, a melynek a leglényegesebb része az, hogy évi 6000 frt helyett 9000 frt bért fizetne *Feldmann*, azonban üvegenként 1 kr. helyett 2 kr. adót venne. Időközben *Váli József* szikvizgyáros az egy krajczáros díjtételek mellett is évi 10,000 frt bért ajánlott fel a szikvizadó szedésének jogáért. Mivel *Feldmann* panaszkodott, hogy 6000 frt évi bérösszeg mellett is tönkre megy, a tanács felszólítja hogy 8 nap alatt nyilatkozzék, hajlandó-e a bérlettel visszalépni, a mely esetben *Váli József*nek adják ki a bérletet évi 10,000 frtért.

* **Megszökött huszár.** Schogy sem tetszett *Varga* *András*nak a gyöngyvet s noha még csak az ősz óta viseli a honvéd huszár ruhát, a napokkan megszökött a katonaságtól s hazament *Szent-András* községbe. A kardját *Varga* itt hagyta, amit aztán egy *Rábai* *Simon* nevű talyigásnál megtaláltak. A szökevény katonát visszahozták.

* **Kitüntetett kuriai bíró.** *Bosils* *Gábor* kuriai bírónak nyugalomba vonulása alkalmából ő Felsége a *Lipót-rend* lovagkeresztjét adományozta.

* **A város jégstüksége.** A magánosok jó része ellátta jégvermét a tél folyamán a szükséges jéggel. A város azonban csak a vágóhídi jégvermet töltette meg, mert a szabályrendelet szerint csak meghatározott vastagságu jeget lehet a városi jégvermekbe hordani. A városi tanács tegnapi ülésén elhatározta, hogy a nyáron a pecze-szöllősi sörgyár jégkészítő telepéről szerzik be a város részére szükséges jeget. Megbízta *Komlóssy* *József* gazd. tanácsnokot és dr. *Baróthy* *Ákos* v. főorvost, hogy érintkezésbe lépjenek a sörgyárral arra nézve, miszerint esetleges járvány esetén mily összegért biztosítják naponta a jégstükséget.

* **Kitüntetett cseléd.** A nagyváradi latin szertartású káptalannak egy becsületes, derék cselédjét, ki a káptalant évtizedek óta a legművészebben s legodaadóbban szolgálja, szép kitüntetés érte. A földmivelésügyi miniszter ugyanis tegnap értesítette a nagyváradi rendőrséget, hogy *Rácz* *Lőrincz* káptalani cselédet munkás oklevéllel tüntette ki s ezenfelül részére 100 korona jutalmat utalványozott ki.

* **Csapravert pinceze.** Aljas bosszút vagy nyomorult hecczet csinált valami jómadár tegnap éjjel a biharmegyei kórházzal szemben levő *Zboril* *Ferencz* vendéglőjében. Késő este, midőn a vendégek eltávoztak, a vendéglős és családja lenyugodtak. Reggel mikor lementek a pinczébe, rémülve vették észre, hogy majdnem térdig járnak a pocsolyában. Az összes hordók csapjai nyitva voltak s a bennük volt italok mind kifolytak. Öt hordó bor és két hordó pálinkát eresztettek ki, mintegy 600 frt értékben. A károsult vendéglős nem tudja, kire gyanakodják. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

* **A nagyváradi zenekedvelők egyesülete** zenekarának tagjait tisztelettel kérem, hogy a folyó hó 27-iki estélyünk műsorára felvett tréfás darabok begyakorlása végett ma este a szokott helyen, de pontban 8 órakor megkezdődő próbán teljes számban részt venni szíveskedjenek. *Réz* *Mihály*, egyl. igazgató.

* **Öngyilkos biharmegyei földbirtokosnő.** Kedden az éjfél órákban szenzációs öngyilkosság történt *Budapest* az Ó-utca 38. sz. ház egyik lakásában. Özvegy *Csanády* *Eruőné* született *Nagy* *Ágnes* *vértesi* földbirtokosnő veje lakásán revolverrel szíven lötte magát és szörnyet halt. A szerencsétlen asszony három nap előtt jött Budapestre, vejének *Pelles* *Sándornak* a Magyar Általános Biztosító-Társaság becsőljének látogatására. Este jókedvben ültek együtt vacsoránál, vacsora után az 55 éves úri nő szobájában ágyba feküdt és ott agyonlőtte magát. Levelet hagyott hátra, melyben kéri, hogy öngyilkosságát titkolják el és mondják, hogy influenzában halt meg. *Csanády* *nő* nemrég elcserélte *vértesi* birtokát egy budapesti házzal. A csere azonban nagyon rosszul sikerült, valószínű, hogy e miatti kétségbeesésében lett öngyilkos.

* **Eltűnt gyermek.** *Daróczi* *József* szunyogdi lakos *Daróczi* *Demeter* nevű 10 éves fia egy hónapja elment hazulról és azóta teljesen nyomaveszett. Fő ismertető jele, hogy eszelős. Körözése elrendeltetett.

* **Köszönetnyilvánítás.** *Sztankovics* *József* ur, *Del'Ortó* cég tulajdonosa, a cég 50 éves fennállása alkalmából a Biharmegyei Tanítói Internátus céljaira 50 koronát ajándékozott, melyért ez uton is hálás köszönetét fejezi ki *Réz* *Mihály*, az egylet elnöke.

* **500 munkás munka nélkül.** A legjobb kubikos munkások a csongrád megyei Mindszentén vannak. Mikor engedni kezd az idő, talicskájukra rakják holmijukat és százas csoportokban vándorolhatnak az ország egyik végéből a másikba, míg csak munkát nem találnak. Csak hogy most igen nehéz kubikos munkát találni. A nagy szabályozási munkák már nagyrészt készen vannak, az állami utak, vasutak építése terén is szünet állott be és így a mindszenti kubikosok eddig még nem kaptak munkát, pedig most már az idő enged. 500 kubikos munkás néz így munka nélkül a derülő tavaszra. Csongrád vármegye alispánja az iránt keresi meg most Biharvármegye alispánját, hogy ha módjában állana szerezzen munkát az 500 mindszenti munkásnak akár állami vagy megyei, akár magán földmunkáknál.

* **Tilos a házalás.** *Poprád* sz. kir. város nemrég szabályrendeletet alkotott a házalásról s e szabályrendeletben kivéve a törvényben megállapított jogosultakat, megtiltott mindenemű házalást. A kereskedelmi m. kir. miniszter e szabályrendeletet jóváhagyta s eme körülményt tudatja valamennyi törvényhatósággal.

* **A magyar orvos helyzete.** Az Országos Orvosi Szövetség a magyar orvosi kar anyagi helyzetének megvilágítására kérdőíveket küldött szét a fővárosi, vidéki és a hivatalos községi és körorvosokhoz. A kérdőívek nagy része már visszaérkezett, szomorú adatokkal bizonyítva a régi igazságot, hogy Magyarországon az orvosok anyagi helyzete igen kedvezőtlen. A községi és körorvosok átlag 1200 korona fizetést kapnak, de ez az összeg sok helyütt leszáll 400, sőt 200 koronára is. Ezeknek az orvosoknak évi jövedelme alig haladja meg a 300 koronát, ami nagyon kis összeg arra, hogy az orvos esetleg nagy családját társadalmi állásának megfelelően fentartathassa. *Igy él Magyarországon 3000 orvos*, ki körülbelül 145 millió ember egészségét gondozza. E bajok orvoslására a szövetség arra akarja kérni a kormányt, hogy e kis fizetésű orvosi fizetést egészítse ki, továbbá alapítson az egyetemen több 1000 koronás ösztöndíjas állást oly orvosnövendékek számára, kik kötelezik magukat tanulmányaik befejeztével vidéki körorvosi állás betöltésére. Valamivel kedvezőbb a vidéki magánorvosok helyzete kiknek 22 százaléka esztendőnkint majdnem 4000 koronát, 53 százaléka 8000 koronát és 25 százaléka több mint 8000 koronát keres. A budapesti orvosok közül csak kevesen adtak a kérdőlapokra választ, ami azonban nem akasztja meg az orvosi szövetséget akciójában, mert hisz Budapest e tekintetben is kivételes állást foglal el.

* **Uj kártyagyár.** Fölmerült a terve annak, hogy Budapesten új kártyagyárt létesítsenek. Az alapítás körül *Tarcsay* Lajos fáradozik, a ki vezérigazgatója volt az oly szomorú véget ért első magyar kártyagyárnak. Ez a gyár néhány év előtt csufosan megbukott. Elnöke, *Zsiros* István, a ki időközben meghalt, mintegy 100,000 frtnyi hamis váltót hozott forgalomba. De a vállalatnak egyéb bajai is voltak akkor. Így a kincstár rájött, hogy a gyárnál 6990 frtnyi záróbellyeghamisítás történt, a miért a társaságot szigorúan megbüntették. A kártyagyártásra vonatkozó nyilvántartás se volt rendben és így aztán a vállalat kénytelen volt kimulni, úgy, hogy a részvényesek a pénzüket teljesen elvesztették. Most *Tarcsay* Lajos, a bukott gyár volt igazgatója és *Rády* János volt dohánygyári tisztviselővel együtt fáradozik az új kártyagyár alapításán.

* **Megrabolt pénztáros.** Vakmerő rablási eset tartja izgalomban Németi község és a környék lakosait. *Oszwald* Ádám Németi község pénztárosa — így közli velünk levelezőnk — e hó 18-án a községnél adóba befizetett 890 forintot be akarta szállítani az adóhivatalba, a mely körülbelül két órányi távolságra esik Németitől. Az elfogatott, melyen a pénztárnok utazott, egy nappal előbb rendelték meg; s erről a községbeliek tudták hogy *Oszwald* pénzt szállít.

Alig pitymallott, a mikor a község határához közeledtek, ott egy bokor mögül három bekormozott arcú ember ugrott elő, egyike megragadta a lovak kantárját, mire azok megálltak, a másik kettő pedig felugrott a kocsira s elkezdte *Oszwald*ot fojtogatni. A kocsis, a mint a rablók meglátta, leugrott a kocsiról és elmenekült. *Oszwald*ot a rablók lehúzták a kocsiról, s addig ütötték, míg el nem vesztette az eszméletét. Ekkor elvették tőle a 890 forintot és elmenekültek. *Oszwald* később magához tért. Néhány arra haladó falubeli ember feltette a kocsira és visszaszállították Németibe, a hol súlyos betegen fekszik ugyan, de állapota nem életveszélyes. A csendőrség megindította a nyomozást. Másnap sikerült a bekormozott arcú rablókát *Sztanó* György, *Vutkics* József és *Nográdi* Pál személyében kinyomozni. Ezek beismerték, hogy a rablást *Oszwald* elfogatásának *Bárándi* Mihálynak biztatására és annak közreműködésével követték el. A csendőrség mind a négyet átadta a bíróságnak. Az elrabolt pénz öt forint hijával megkerült.

* **Egy leány tragédiája.** Általános részvételt keltett *Módoson* egy szép szerb leány öngyilkossága, akinek halálát szerelmi bánat okozta. A szerbknél az a szokás, hogy amint a leány eléri a 18 évet, menyasszonyt kell választania, ha addig nem választott menyasszonyt, a szülők keresnek neki, de abban a korban okvetlenül meg kell nőstülnie, különben később már nem igen kap feleséget. A menyasszonynak azonban 3—4 évvel okvetlenül idősebbnek kell lennie. Ezt az ősi szokást a szerbek pontosan betartják s ez okozta halálát *Doroszlóvácski* Angelának — mint levelezőnk írja. — A múlt hónapban történt, hogy *Pavits* Markó módosi leány, elérkezettnek vélte az időt, hogy megnősüljön, de mert ő sem akart attól az ősi szokástól eltérni, hogy a leányt csak előzetes szöktetés után illik oltárhoz vezetni, megállapodott szíve választottjával, *Doroglovácski* Angelával, aki egykoru volt a vőlegényével s elhatározták, hogy megszöknek. A múlt hónapban történt, hogy egy este a szép *Angela* eltűnt a szülői háztól. A leány *Pavits* Markóval szökött meg. A szülők végre is a szolgabíróhoz fordultak panaszzal s a szolgabíró felhívására a csendőrség kinyomozta a szökevények rejtekhelyét s előállították őket a szolgabíróhoz. A szülők visszakövetelték leányukat, ennélfogva a szolgabíró szétválasztotta a szerelmeseket s a leányt visszaadta szüleinek. A leány azonban a rokonok révén rávette a leány szüleit, hogy beleegyezzenek a házasságba, akiknek különben is csak az volt az ellenettségük, hogy a leányuk mégfiatalis nem illik a leányhoz. A leány azóta, hogy a szüleihez visszakerült, egészen a bunak adta magát, nagy volt tehát öröme, amikor szülei beleegyeztek a házasságba. Amde egy előre nem látott esemény elvágta a boldogságuk útját. A leánynek ugyanis kivételes nőstülesi engedélyért kellett folyamodnia. A honvédelmi miniszter azonban a nőstülesi engedélyt megtagadta. Mikor ezt a szomorú hírt a szép *Angela* megtudta, bucsuzó levelet írt vőlegényének és a padláson felakasztotta magát.

IRODALOM.

Magyar egyháztörténelmi emlékek a hitújítás korából. Egy minapi számunkban megemlékeztünk arról a nagy történelmi munkáról, melyet *Bunyitay* Vincze kanonok, *Karácsonyi* János dr. bihar-püspöki plébános és *Rapaics* Raimond dr. egyetemi tanár szerkesztenek. A Szt.-István társulat irodalmi osztálya tegnap tárgyalta e történelmi munka kiadásának ügyét s az elnök előterjesztéséből örömmel értesültünk hogy a szerkesztők *Bunyitay* Vincze nagyváradi apátkanonok, *Karácsonyi* János dr. bihar-püspöki esperes-plébános és *Rapaics* Raimond dr. budapesti egyetemi tanár már hozzáfogtak az általuk nagy szorgalommal összegyűjtött anyag sajtó alá készítéséhez, úgy, hogy az első kötet már az őszre

napvilágot láthat. A hatalmas munka magyar czime lesz: Magyar egyháztörténelmi emlékek a hitújítás korából, latin czime: Monumenta historica innovatae in Hungaria religionis.

Az Uj Magyar Szemle február havi füzete tegnap látott napvilágot egészen friss aktuális tartalommal, melyből most már kitűnik, hogy az új század aegise alatt most megindult revuek között tudományos színvonal tekintetében első helyen áll a *Blaskovich* Sándor és *Ambrus* Zoltán szerkesztette Uj Magyar Szemle. Az új szám tartalma a következő:

Földes Béla: Altruismus.
Dr. Papp Dávid: Magyar ipar, pénz és kedvező gazdasági politikai közfelfogás. Szabadelvűség és parlamentarismus.
Dr. Hertza Tivadar: A valuta rendezés.
Dr. Pikler Gyula: Az ideg-élettan alap-problémája.
Papp Dániel: A szerelemről.
Riedl Frigyes: Vörösmarthy Mihály levelezéseiből.
Rákosi Viktor: Elnémult harangok.
Gustave Flaubert: Bovaryné. Ford. *Ambrus* Zoltán.
Szász Zoltán: Nietzsche és elmélete.
 Az új Magyar Szemle megrendelhető a kiadóhivatalban. (Budapest. Üllői-ut 18 sz.) Előfizetési ára fél évre 12 korona, egy kötet 2 korona.

MULATSÁG.

FARSANGI NAPTÁR:

Febr. 24. Tiszti estély.
 Febr. 27. A jogászok táncestélye a kereskedelmi csarnokban.
 Febr. 27. Zenekedvelők jelmez-estéje.
 Márcz. 4. Az ev. ref. Énekkar dalestélye.

A zenekedvelők mulatsága.

Mikor a közönséges, sablonszerű mulatságokkal az ember már torkig van, sőt egyik-másik csömört is kap tőle, akkor elő áll a zenekedvelők egyesülete a soda bikarbonával s rendez olyan elmés bolondságokat, hogy az embert még a 7-ik esztendőben is hahotára fakasztja. Régen nem rendezett már ez a derék egyesület ilyen mulatságot, a minek oka a nyomott anyagi viszonyokra vezethető vissza. Az idén akart egy nagyobb szabásu estélyt, kizárólag bált rendezni, de ismét olyan ellentétkekkel találkozott, a melyek arra birták az egyesület vezetőit, hogy olyan tréfás estélyt rendezzen, mint pár évvel előbb, a hol nem feszélyezi magát a publikum, keves pénzbe kerül s mégis otthoniasan, jól érzi magát.

A bizottság, mely az estélyt készíti elő, nagy buzgósággal látott dologhoz s sikerült olyan irányba terelnie a dolgot, hogy most már azok is részt vehetnek az estélyen, a kik talán egyébként már letettek az elmenetelről. Az estélyt ugyanis *humoros hangverseny* fogja bevezetni, a melynek műsorát nagyjában a következőkben állították össze:

1. *Bur ábránd.* Előadja az angol zenekar még megmaradt töredéke. — Egy kutya és egy zene kritikus mellekettel.
2. *Állatt kvártett.* Számár szóló, mely után, a kvártett 100,000,000-tetté fog átalakulni.
3. *Három dudás egy csárdában.* Kakas, mint kukurecus kísérettel.
4. *Törpék tánca.* Előadják: *Réz* Mihály, *Szmazsenka* Ernő, *Schmerovszky* József és *Bodnár* János.
5. *Nagy díj-birkózás.* *Vomácska* József és *Schmerovszky* József között.
6. *Herncsirek* tanár mint elsőrangú *hip-notizőr*, a la Krause.
7. *Meglepetés.*
8. *Asztalbontás.*
9. *Tánc reggelig.*

A bizottság fentartja magának a jogot, a műsor egyes pontjainak esetleges megváltoztatása iránt is.

Igazságszolgáltatás.

Lókötő cigányok. Szakadát határában a múlt ősszel három cigány *Gazzi Antal*, *Rostás Antal* és *Rostás János* egy-egy lovat loptak, amit azután a legközelebbi vásáron eladtak. A lókötő cigányokat a törvényszék tegnap két-két havi fogházra ítélte.

Művész és modell. *Zala György* kitűnő művészünknek, aki most *Gróf Andrássy Gyula* lovasszobrát mintázza, kellemetlen afférvá támadt egy modelljével. Aszobor elkészítésénél modellt állt neki *Horváth István* munkás. Drágán fizette a művész *Horváthot*, de azért ez mindig rendetlenül járt be a műterembe. Így történt pár héttel ezelőtt is, amikor *Horváth* másfél órával később.

— Nem használhatom többé, — mondotta *Zala* s elküldte emberét.

Kis idő múlva visszatért *Horváth*, de a művész szolgáját nem akarta az atelierbe beengedni, ám az erőszakos ember mégis behatolt s ott lármát csapott. E jelenetből kifolyólag *Horváth* utóbb könnyű testi sértés és becsületsértés miatt feljelentvén *Zala Györgyöt*, *Baló királyi büntető bíró* ma tárgyalta az ügyet.

A panaszos exmodell nagy panaszkodva adta elő, hogy a művész őt »gazfráter« titulusal illette és hozzá egy »fadoronggal« úgy megvérezte a kezét is, hogy utánna 13 napig volt munkaképtelen.

— Nos és mi most a kivánsága?

— Hogy tessék a nagyságos urat megbüntetni és . . .

— Még valami kell?

— Egy kis »fájdalomdíj«. (Derűtlenség.)

— Ahá, fájdalomdíj! Hát még?

— Aztán a 13 napra, meg a mai napért is egyenként 3 frt 50 krajczár, a mennyit fizetett volt *Zala* nagyságos ur.

Zala György, a bevádolt művész, felháborodással tiltakozott a vád ellen s elmondta, milyen volt valójában esete a brutális emberrel.

Horvát — mondotta — állítólag azért késett a kérdéses napon, mert valami házi munkát végzett akkor *Karlovskzy festőművész*nél. A mikor elküldtem s visszajött egy levelet hozott *Karlovskyné* öngyűlöletéről, a ki arra kért, vegyem vissza *Horváthot*, ki ő miatta vesztene el kenyerét. Én biztosítottam *Karlovskynét*, hogy *Horváthot* amugy is elküldtem volna, mert nem tud »lovagolni« s így nem használhatom. Ugyanezt neki magának is megmondtam.

— Akkor fenyegetően elém állt a panaszos és felém akart ütni. Én balkezemmel elfogtam az ütést és ekkor *Horváth* tenyere beleütődött ebbe a fadorongba. (*Zala* felmutat egy tollszárformájú kis mintázó fát.)

— Ez az a »fadorong« s ez okozta azt a borzasztó »súlyos testi sértést.«

A bíró: Van még valami mondani valója a vádhoz?

— Annyi, hogy *Horváth* ellen viszonyvadász emelek magánlaksértés és becsületsértés miatt is. Mert a mikor szolgámmal kiteszkoltattam a műteremből, — visszakiáltott:

— Megálj kutya, majd megbánod!

Baló bíró ezek után megismervén az igazi tényállást, megkérdezte *Horváthot*, hogy tovább is ragaszkodik-e panaszához? A derék férfi pedig kijelentette, hogy különösen s mi »fájdalomdíj« kérdéséről, erről semmiképp sem mondhat le.

Erre a bíró a tanúk megidézése és kihallgatása okából elhalasztotta a tárgyalást.

A nagyváradi kir. tábla elintézett ügyei.

Előadó: *Balogh Samu.*

4522 *Fazekas Mihály* testisértés — helyben hagyva.

4426 *Oelbanu Ferencz* becsületsértés — helyben hagyva.

4527 *Klein Adolf* vallás elleni vétség — h. hagyva.

4533 *Lugosi János* hamis eskü — megváltoztatva.

4580 *Mege Ákos* zsarolás — részben megváltoztatva.

4581 *Ifj. Dusa Sándorné* és t. gondatl. okozott emberölés — helyben hagyva.

4587 *Csokmai Sámuel* testisértés — helyben hagyva.

4642 *Román Petr* lopás — helyben hagyva.

4729 *Kriszta Szonti* és társa magánokirat hamisítás — helyben hagyva.

Előadó: *Harmathy Károly,*

4301 *Vajda Mihály* hivatali sikkasztás — h. hagyva.

4694 *Lőrincz Györgyné* lopás — helyben hagyva.

4695 *Szabó István* lopás — helyben hagyva.

4696 *Kereszturi István* sikkasztás — feloldva.

4703 *Kis Lajos* és t. idegen ingó szándékos rongálás — megváltoztatva.

4704 *Ifj. Barna Péter* magánokirat hamisítás — visszautasítva.

4808 *Boros Kispeti Gáspár* becsületsértés — visszautasítva.

4809 *Sztán Szimeon* becsületsértés — visszautasítva.

4810 *Arkis Tógyer* becsületsértés — helyben hagyva.

4904 *Pap Péterné* testisértés — helyben hagyva.

4905 *Grósz Gábor* testisértés — helyben hagyva.

4911 *Kinyósi Sándor* sikkasztás — helyben hagyva.

4914 *Gaborás Ferencz* testisértés — helyben hagyva.

272 *Szabó István* lopás — rendelet.

Előadó: *Urbán Adolf.*

5059 *Gálik János* lopás — helyben hagyva.

5060 *B. Nagy Ferencz* testisértés — helyben hagyva.

5404 *Opánszki Pál* testisértés — helyben hagyva.

6363 *Popa Mihály* gondatlanságból okozott emberölés — megváltoztatva.

5038 *Nánási Jánosné* testisértés — megváltoztatva.

5126 *Banka István* és társa közszend elleni kihágás — megváltoztatva.

5168 *Csarnó János* rágalmozás — feloldva.

5197 *Horváth K. Vilmos* újra felvétel — h. hagyva.

350 *Opre Sándor* lopás — rendelet.

425 *Valent Mihály* rágalmozás — rendelet.

Előadó: *Poynár Dénes.*

4749 *Nagy József* halált ok. testisértés — h. hagyva.

4804 *Boros Istvánné* becsületsértés — visszautasítva.

4493 *Vigyikán Flore* testisértés — helyben hagyva.

4961 *Kocsor János* szem. szabadságsértés — feloldva.

5001 *Marinkov Miklós* lopás — helyben hagyva.

5101 *Grósz Albert* sikkasztás — helyben hagyva.

591 *Takács János* gyilkosság — rendelet.

4768 *Ifj. Pipis Pál* testisértés — helyben hagyva.

REGÉNY-CSARNOK.

Házasság procuratio utján.

— Vig beszély. —

Irta:

Lauka Gusztáv.

I.

— Igen elnök ur! már hat éve hogy Menyusommal megesküdünk, és családunk még mindig nélkülözi azt a boldogságot, melyet *Hugo Viktor* oly szépen megszokot énekelni.

— Nincsennek . . .

Az elnök e bevezetés után a gyermekek hiányát a szokásos gesticulációval jelezte.

— Én pedig boldogtalan vagyok és az is maradnék gyermek nélkül.

— Szegény Menyus . . . akarom mondani *Vámossy ur!*

— Annyira szívén hordja boldogságomat és nyugalmaimat, hogy beleegyezett elválásunkba.

— Tökéletes ótestamentomi jellem!

— Bátor vagyok kérni a per mielőbb felvételét.

— Ha a per szerencsésen lejár, kitudja nem válhatik-e hasznomra — gondolá az elnök magában, s a szép menyecske egész befolyását felajánlotta. — Kegyeskedjék helyet foglalni.

— *Vámossyné* némi mentegődzések után, helyet foglalt.

— Nagysád! Én sem vagyok egészben boldog! Van kedves gyermekem, de nincs feleségem.

— Nagyságodnak csak akarni kell, hogy egészen boldog legyen. Szegény Menyus akarná de . . .

— Menyus . . . akarom mondani *Vámossy ur* valóban sajnálatra méltó ember. Szeretni és szeretettetni a nélkül, hogy boldogok lehetnének, csaknem megmagyarázhatatlanul szokatlan valami.

— Pedig úgy van! Mi sirva fogunk egymástól elválni.

— A mikor azután nem sokára mosolyogva fog nagysád más férfit boldogítani.

Az elnök rendezé fűrtjeit és bajuszán egyet pödrött.

— Nagyságos ur! Már eleve nagy hibát követtem el. Előbb kellett volna jó férjről, mint az elválásról gongoszkodnom. Most megtörténhetik, hogy se férj se gyermek . . .

— Az lehetetlen . . .

Az elnök nem folytatta, csakhamar észrevette, hogy csupa lovagiasságból majd bolondot mondott. — Hirtelen más ösvényre térve, kedélyesen folytatta.

— Nagysád férjet, én nőt keresek, ígérjük meg egymásnak a kölcsönös segítyezést.

Vámossyné kezét nyujtá az elnöknek, *Bödry* a kezét ajkaihoz emelte.

Az asszonyosság lopva végignézet az elnökön és hirtelen felállott, mintha ilyesmit gondolt volna.

— Előbb a nagyvilágban próbálok szerencsét, és csak ha majd kutatásaim eredményre nem vezettek, akkor nézek be a törvényszék épületébe, hogy férjet és atyát találhassak.

(Foly. köv.)

TAVIRATOK

A király betegségének hirt.

Budapest, febr. 21. (Saj. tud. táv.) A börzén ma hirt terjedt, hogy a király gyöngélikedik. *Szell Kálmán* miniszterelnök azonban a hirtlapírók előtt kijelentette, hogy a hirt valótlan.

Angol alsóház.

London, febr. 20. Az alsóház 286 szavattal 151 ellenében elvetette azt az indítványt, hogy a *Jameson-féle* betörés ügyében újabb vizsgálatot rendeljenek el.

KÖZGAZDASÁG.

Az osztálysorsjáték mai huzásánál a 10915 számú sorsjegyre esett az egyik 10.000 koronás főnyeremény. Hallomás szerint a szerencsés nyerők hivatalnokok. Kihuzták a következő főbb nyereményeket: 30.000 koronát nyert: 20838. — 10.000 koronát nyert: 10815. — 5000 koronát nyertek: 74820 77875. — 2000 koronát nyertek: 29495 49859. — 1000 koronát nyertek: 31781 34469 82094.

Orsz. központi hitelszövetkezet.
Tegnap délelőtt egy számos tagból álló küldöttség tisztelgett úgy Széll Kálmán miniszterelnök-nél, valamint Lukács László pénzügyminiszter-nél is. Részt vettek benne: gróf Károlyi Sándor vezetése mellett Gidófalvy István, Emödy József, továbbá Nedeczey János, báró Feilitzsch Arthur, Biró Lajos, Kornis Ferencz, Kammerer Ernő, Latinovics Pál, Sándor József, Gulner Gyula orsz. képviselők, gróf Bánffy György, gróf Széchenyi Imre, Bernát István stb. A küldöttség vezetője gróf Károlyi Sándor arra kérte a miniszterelnököt, hogy az országos központi hitelszövetkezetnél bekövetkező igazgató választásnál hasson oda, hogy az igazgatóságba a törvényi intenczióinak megfelelően, a szövetkezeti ügy iránt buzgólkodó s maguknak e téren érdemeket szerzett férfiak jussanak be. A miniszterelnök e kívánságot jogszerűnek ismerte el és meleg szavakkal emlékezett meg azokról a kiváló érdemekről, melyeket gróf Károlyi Sándor a szövetkezeti téren másfél évtized óta szakadatlan munkássága által szerzett s amely neki a jók elismerését teljes mértékben biztosítja. Azoknak az intenczióknak biztosítása, melyek őt a munkában vezették, elsőrangú a szövetkezeti érdek. A pénzügyminiszter körülbelül hasonló értelemben nyilatkozott és megígérte, hogy a szóban forgó kérdést kiváló figyelmé tárgyává teszi.

Méhészek és gazdák figyelmébe!
Az Országos Méhészeti Egyesület az egyesület tagjainak a következő kedvezményeket nyújtja: Ingyen, tehát minden díjazás vagy provisió nélkül értékesíti méz- és viasztermelvényeiket (a múlt 1899. évben közel 1000 métermázsa eladását közvetítette); jó és igen olcsó méhkaptárakat és méhészeti eszközöket szerez; szükség esetében ingyen kölcsönöz mézszállító edényeket; mindenféle méhészeti ügyekben felvilágosítással és szaktanácsal szolgál; méhészeti könyveket díjtalanul kölcsönöz és az egyesületnek havonta megjelenő szakközlönyét ingyen és bérmentve megküldi. Mindezt az egyesületi tagok csupán évi 4 korona tagsági díjat fizetnek. Belépési nyilatkozatok az egyesület elnökségéhez, Budapest, IX., »Köztelek« címzendők.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1899. febr. hó 20-ik napján tartott vásárban eladott terméskönyvek és élelmiszereknek.
Tiszta buza: 14.20—13.60. Kétszeres buza 11.10—10.60. Rozs 10.90—10.40. Arpa 10.40—10.—. Zab 10.—.—9.60. Tengeri: 9.80.—9.40. Borsó 30.—. Lencse 34.—. Bab 13.20. Köleskása 24.—. Burgonya 5.40. 100 kiló lángliszt 26.—. zsemlyeliszt 24.—. fehérkenyér liszt 22.50, barnakenyér liszt 20.—. széna fuvarral 4.40, szalma 1.20. Szalonna 94.—, 6 kiló zsup-szalma —12, 150 dkg alom-szalma —08. 1 köbm. bükkia 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus 96.—, öntött gyertya 92.—. Lámpaalaj —.88. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.80. Pálinka —.64, Szilva-pálinka 1.70. Szesz 1.90. 1 mm. kőszó 21.44, nyers fagyú 46.—. olvaszt. fagyú 64.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 64.—, új bor 44.—, mész 2.40, kemény faszén 3.40, puha faszén 3.—, kendermag 20.—. köles —.—, repce —.—, dió 40.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 40.—. Egy kilogramm savanyú káposzta

—20, szalonna 1.12, sertéshus 96, juh-hus 68, veres hagyma 16, fog-hagyma 52, bors 2.—, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kőszó 44, mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, február 21.

Az irányzat csendes.

Osztrák hitel	378.60
Magyar hitel	375.—
Allamvasut	330.—
Rimamurányi	320.—
Magyar jelzálog	231.50
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, február 21.

Buza októberre	7.84
Buza áprilisra	7.61
Uj tengeri	5.15
Rozs okt.	6.37
Zab okt.	5.03
Káposzta, repce, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. február 21-én.

Magyar aranyjárdék 4%	98.50
Magyar koronajárdék	94.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,1/2%	100.75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,1/2%	99.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	99.50
Magyar földterhermentési kötvény 4%	93.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	99.60
Horváth-szlavón földterhermentési kötvény	95.—
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	162.50
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	140.75

Osztrák járadék papirban	99.55
Osztrák járadék ezüstben	99.50
Osztrák járadék aranyban	99.—
Osztrák korona járadék	99.—
Osztrák államsorsjegyek	137.—
Osztrák magyar bankrészvény	17.70
Magyar hitelbankrészvény	752.—
Osztrák hitelintézet részvény	755.20
Párisi vista	96.80
20 frankos arany (Napoleond'or)	19.29
Németbirodalmi márka	118.15
London vista	242.50
20 márkás arany	23.60

a szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A híres

Haldek-féle

Elit-magvak

u. m. 95% csiraképessegű

Oberndorfi répamag

99 1/2% tisztaságú

Luczerna-mag stb.

jutányos áron kaphatók.

Haldek mag-nagykereskedésében József Ö cs. és kir. Fensége udvari szállítójánál Budapesten, Károly-kört 9 s a vidéken **minden jobb üzletben**, mely magot tart.

A cég nagyváradai képviselői **Kappel J. és Fischer** urak Sonnenwirt-haz. Telefon 124 sz.

MÁRCIUS 6-ÁN
VISSZAVONHATATLANUL
UTOLSÓ HUZÁSA
A BUDAPESTI POLIKLINIKAI EGYESÜLET KÖRHÁZA
JAVÁRA RENDEZETT
NAGY JÖTEKONYSÁGI SORSJÁTÉKANAK
FŐNYEREMÉNY: **100,000** KORONA.
EZENKIVÜL 5000, 1000 stb. KORONA
ÉRTÉKŰ NYEREMÉNYEK, MELYEK
LEVONÁSÁVAL KÉSZPÉNZBEN KIFIZETETNEK.
20%
Egy sorsjegy ára csak **1 KORONA.**

NEM HULL A HAJ NINCS TÖBBÉ KOPASZ EMBER

Szenzációt kelt a gyógyfű-kivonat, melyet évek hosszú során át tanulmányoztam, hogy mikép lehessen meggátolni a megkopaszodást.

EXICÁTOR

1 üveg ára 2. kor. 40 fillér.

Kapható gyógyszerárakban és mindennemű illat- és piperecikkek-kereskedésben.

Főraktár: Török József gyógyszer-tára, Király-uteza 12. sz.

Erdélyi főraktár és vezérképviselőség: Góth Gyula, illat- és piperecikkek nagykereskedőnél, Gyulafehérvár, Fő-tér.

Vidéki megrendeléseket utánvétellel azonnal eszközöl:

Egyedüli készítő és szélküldési raktára

DOBÉ NÁNDOR

Nyomatott a Szent-László-nyomdában Nagyváradon.

Felfedeztem és százszoros pénzzel fizetek, ha kétszeri használat után rögtön meg nem szűnik a hajhullás, korpaképződés és mindennemű fejbőrbetegség.

uri, női és színházi fodrász
Budapest, Nefelejts-uteza 27.